

СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

20.04.2021 № 70/21-р/к

Справа № 1/03-62-20

м. Харків

Про порушення законодавства про
захист економічної конкуренції

У ході здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції встановлено, що Нововодолазька селищна рада (надалі – Селищна рада) не проводила конкурс на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території населених пунктів, які їй підпорядковані.

За результатами розгляду справи № 1/03-62-20 таку бездіяльність Селищної ради визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку вивезення побутових відходів, а також зобов'язано Селищну раду припинити таке порушення законодавства про захист економічної конкуренції шляхом проведення конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – адміністративна колегія Відділення), розглянувши матеріали справи № 1/03-62-20 про порушення Селищною радою законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", та подання першого відділу досліджень і розслідувань від 02.04.2021 № 70-03/202-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 28.05.2020 № 70/67-рп/к розпочато розгляд справи № 1/03-62-20 за ознаками вчинення Селищною радою порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15,

пунктом 3 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку вивезення побутових відходів (надалі – Справа).

- (2) Адміністративною колегією Відділення 07.07.2020 Селищній раді надано рекомендації № 70/31-рк/к щодо припинення бездіяльності, яка полягає у непроведенні конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території населених пунктів, підпорядкованих Селищній раді, що може призвести до недопущення змагальності між суб'єктами господарювання за право входу на відповідний ринок завдяки власним досягненням, та містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку вивезення побутових відходів (надалі – Рекомендації № 70/31-рк/к).
- (3) Листом від 02.04.2021 № 70-02/1-2874 Селищній раді направлено копію подання з попередніми висновками у Справі.

2. Відповідач

- (4) Відповідачем у Справі є Селищна рада, ідентифікаційний код – 04397997, місцезнаходження: 63202, Харківська обл., Нововодолазький р-н, смт Нова Водолага, вул. Донця Григорія, 14. Основним видом діяльності Селищної ради є державне управління загального характеру (код за КВЕД – 84.11).
- (5) Відповідно до статей 5 та 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» Селищна рада входить до системи місцевого самоврядування та є органом місцевого самоврядування, що представляє відповідну територіальну громаду та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.

3. Нормативно-правове регулювання

- (6) Відповідно до частини четвертої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюється Антимонопольним комітетом України.
- (7) Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (8) Отже, реалізація Селищною радою покладених на неї повноважень має

здійснюватися з дотриманням вимог чинного законодавства, у тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».

- (9) Пунктом 55 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (із змінами) передбачено, що до виключної компетенції сільських, селищних, міських рад віднесено визначення на конкурсних засадах юридичних осіб, які здійснюють у межах певної території збирання та перевезення побутових відходів спеціально обладнаними для цього транспортними засобами.
- (10) Згідно з частиною третьою статті 35¹ Закону України "Про відходи" (із змінами) збирання та вивезення побутових відходів у межах певної території здійснюються юридичною особою, яка уповноважена на це органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, спеціально обладнаними для цього транспортними засобами. Орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах визначає виконавця послуг з перевезення побутових відходів з певної території населеного пункту.

Статтею 1 цього закону визначено, зокрема, що:

- побутові відходи - відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення;

- послуги з вивезення побутових відходів - збирання, зберігання та перевезення побутових відходів, що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування.

- (11) Відповідно до пункту 3 Правил надання послуг з поводження з побутовими відходами, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070 (зі змінами), послуги з поводження з побутовими відходами надаються суб'єктом господарювання, визначеним органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах в установленому законодавством порядку виконавцем послуг з вивезення побутових відходів.
- (12) Процедура підготовки та проведення конкурсу з визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту визначена Порядком проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1173 (надалі - Порядок).
- (13) Відповідно до пункту 4 Порядку підготовка та проведення конкурсу забезпечується виконавчим органом сільської, селищної, міської ради або місцевою держадміністрацією у разі делегування їй повноважень відповідними радами у порядку, встановленому законом, виконавчим органом місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва у формах,

передбачених Законом України "Про співробітництво територіальних громад".

- (14) Враховуючи вищенаведене, виконавці послуг із вивезення побутових відходів повинні бути визначені на конкурсних засадах.

4. Обставини справи.

- (15) Листом від 14.04.2020 № 02-33/671 Селищна рада повідомила територіальне відділення, що послуги з вивезення побутових відходів на території населених пунктів, які входять до складу Селищної ради, надає КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ВОДОЛАГА КОМУНСЕРВІС" (надалі – КП "ВОДОЛАГА КОМУНСЕРВІС") з 2013 року.
- (16) Однак Селищна рада не проводила конкурси на визначення виконавців послуг з вивезення побутових відходів.
- (17) КП "ВОДОЛАГА КОМУНСЕРВІС" надавало послуги з вивезення побутових відходів на підставі тарифів, встановлених рішеннями виконавчого комітету Селищної ради, зокрема, від 25.01.2018 № 2 "Про погодження корегування в вартості послуг комунальному підприємству "Водолага Комунсервіс" на тарифи, щодо збирання безпечних відходів (тверді побутові відходи) для бюджетних установ, організацій, населення та інших споживачів" (надалі – Рішення від 25.01.2018 № 2), від 24.12.2020 № 215 "Про встановлення Комунальному підприємству "Водолага Комунсервіс" Нововодолазької селищної ради тарифу на послуг збирання безпечних відходів (твердих побутових відходів)" (надалі – Рішення від 24.12.2020 № 215).

5. Правова кваліфікація дій Відповідача.

- (18) Конкурс по своїй суті – це конкурентний спосіб надання права на вивезення побутових відходів. Очевидно, що основною метою проведення таких конкурсів є розвиток конкуренції та вибір на конкурсних засадах виконавців відповідних послуг, які спроможні забезпечувати належну якість обслуговування споживачів.
- (19) Згідно зі статтею 1 Закону економічна конкуренція - це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі мають можливість вибирати між кількома продавцями.
- (20) В ході проведеного дослідження ринків послуг у сфері поводження з побутовими відходами Відділенням встановлено, що в межах Харківської області послуги з вивезення побутових відходів надають більше 70 суб'єктів господарювання.
- (21) Потенційними конкурентами на ринку послуг з вивезення побутових відходів є суб'єкти господарювання, які мають відповідну матеріально-технічну базу, технології, але з певних причин не реалізують ці можливості. Зокрема, до такої бази відносяться сміттесортувальні, сміттєпереробні станції (лінії, комплекси), спеціалізований

автотранспорт для збору, вивезення побутових відходів. Також конкурентами можуть вважатися суб'єкти господарювання, які можуть увійти на ринок з метою надання послуг з вивезення побутових відходів та мають бажання взяти участь у конкурсі з визначення виконавцями послуг з вивезення побутових відходів.

- (22) Відповідно до пункту 3 Порядку учасниками конкурсу можуть бути суб'єкти господарювання, установчими документами яких передбачено провадження діяльності у сфері поводження з побутовими відходами, а також, які можуть забезпечити виконання обов'язків, визначених у частині другій статті 8 Закону України "Про житлово-комунальні послуги".
- (23) При цьому, будь-яких інших обмежень щодо участі у такому конкурсі вказаний Порядок не містить, а, отже, конкурс є відкритим для всіх претендентів.
- (24) Отже, ринок послуг з вивезення побутових відходів є потенційно конкурентним і будь-який суб'єкт господарювання, який діє на зазначеному ринку, може взяти участь у конкурсі з визначення виконавцем послуг у сфері поводження з побутовими відходами.
- (25) Крім того, за наявною у Відділення інформацією, послуги з вивезення побутових відходів у населених пунктах Чугуївського району Харківської області, які розташовані поряд з населеними пунктами, які входять до складу Селищної ради, надає, зокрема, КП "ЗМПВ-СЕРВІС", у населених пунктах Богодухівського району, які розташовані поряд з населеними пунктами, які входять до складу Селищної ради, - КП "БЛАГОУСТРІЙ" Валківської міської ради, у Харківському районі – ВКП "СЛУЖБА ЗАМОВНИКА", а отже, зазначені суб'єкти господарювання є потенційними конкурентами КП "ВОДОЛАГА КОМУНСЕРВІС" та можуть брати участь у конкурсі з вивезення побутових відходів на території населених пунктів, які підпорядковані Селищній раді.
- (26) Непроведення Селищною радою, всупереч вимогам чинного законодавства, конкурсу на надання послуг з вивезення твердих побутових відходів обмежує право певних осіб, які мали (мають) намір взяти участь у такому конкурсі, змагатися за право здійснення відповідної господарської діяльності на ринку надання послуг із вивезення побутових відходів.
- (27) Недопущення конкуренції є негативним впливом на потенційну конкуренцію, внаслідок чого вона не може стати реальною конкуренцією.
- (28) Таким чином, бездіяльність Селищної ради по непроведенню конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів може призвести до недопущення змагальності між суб'єктами господарювання за право входу на відповідний ринок завдяки власним досягненням.

- (29) Відповідно до частини першої статті 15 Закону антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (30) Згідно з частиною третьою статті 15 Закону вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється.
- (31) Отже, бездіяльність Селищної ради, яка полягає у непроведенні конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території населених пунктів, які їй підпорядковані, що може призвести до недопущення змагальності між суб'єктами господарювання за право входу на відповідний ринок завдяки власним досягненням, містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції.
- (32) Адміністративною колегією територіального відділення 07.07.2020 Селищній раді надані Рекомендації № 27-рк/к щодо припинення вищезазначеної бездіяльності шляхом проведення конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території населених пунктів, підпорядкованих Селищній раді.
- (33) Селищна рада листом від 29.09.2020 № 02-33/2096 (вх. від 30.09.2020 № 5554) повідомила, що послуги зі збирання та вивезення побутових відходів з приватних домоволодінь мешканців Нововодолазької об'єднаної територіальної громади надаються відділом житлово-комунального господарства, благоустрою, інфраструктури, транспорту та охорони навколишнього середовища Нововодолазької селищної ради. Дані послуги надаються безкоштовно, згідно графіку вивезення твердих побутових відходів. КП "ВОДОЛАГА КОМУНСЕРВІС" надає послуги щодо збирання безпечних відходів для підприємств, установ та організацій на підставі тарифів як унітарне комерційне підприємство.
- (34) Враховуючи зазначене, Селищна рада зазначає, що як орган місцевого самоврядування вона самостійно та згідно вимог чинного законодавства здійснює повноваження у сфері вивезення побутових відходів на території населених пунктів Нововодолазької селищної об'єднаної територіальної громади.

- (35) Однак такі твердження Селищної ради не спростовують висновків територіального відділення щодо необхідності визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на конкурсних засадах з огляду на наведене нормативно-правове обґрунтування.
- (36) Відповідно до статті 35¹ Закону України "Про відходи" виконавець послуг з вивезення побутових відходів укладає договори про надання послуг з поводження з побутовими відходами із споживачами.
- (37) Згідно з частиною першою статті 35 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" споживачі зобов'язані укласти договір про поводження з побутовими відходами з особою, визначеною у встановленому законодавством порядку.
- (38) Процедура підготовки та проведення конкурсу з визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту визначена Порядком.
- (39) Отже, споживачі, у тому числі юридичні особи, мають укладати договори про надання послуг з поводження з побутовими відходами з виконавцями таких послуг, визначеними відповідно до Порядку.
- (40) Крім того, відповідно до пункту "е" частини першої статті 16 Закону України "Про відходи" підприємства, установи та організації усіх форм власності у сфері поводження з відходами мають право на участь у конкурсах на набуття права виконання послуг у сфері поводження з побутовими відходами на певній території.
- (41) Отже, непроведення Селищною радою конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів позбавляє можливості, зокрема, КП "ВОДОЛАГА КОМУНСЕРВІС", яке наразі надає зазначені послуги на території населених пунктів, підпорядкованих Селищній раді, а також інших суб'єктів господарювання брати участь у такому конкурсі та, як наслідок, надавати вказані послуги на законних підставах.

6. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (42) Листом від 13.04.2021 № 02-33/1030 (вх. від 14.04.2021 № 2124) Селищна рада надала заперечення на подання про попередні висновки у Справі, яким просить закрити провадження у Справі у зв'язку з відсутністю порушення законодавства про захист економічної конкуренції з огляду на наступне.
- (43) Так, Селищна рада зазначає, що з метою обслуговування мешканців Нововодолазької селищної територіальної громади (надання послуг з вивезення твердих побутових відходів) Відділу житлово-комунального господарства, благоустрою, інфраструктури, транспорту та охорони навколишнього середовища Селищної ради передано на баланс спеціальні автомобілі-сміттєвози, адміністративне приміщення, гаражі. Таким чином, зазначений відділ має матеріально-технічну базу, кадри,

технології тощо та реалізує передбачені законом повноваження. Отже, Селищна рада як орган місцевого самоврядування самостійно та згідно вимог чинного законодавства здійснює повноваження у сфері вивезення побутових відходів на території населених пунктів Нововодолазької селищної територіальної громади.

- (44) Однак, Селищна рада підтверджує той факт, що діючим законодавством передбачено порядок дій органу місцевого самоврядування щодо вивезення відходів, який полягає у проведенні конкурсу з визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів. Втім, на її думку, такий порядок підлягає застосуванню у разі відсутності в органу місцевого самоврядування відповідної матеріальної та технічної бази, за якої він вимушений проводити відповідний конкурс.
- (45) Проте такі заперечення Селищної ради не можуть бути прийняті до уваги та спростовуються нормами діючого законодавства, якими передбачена необхідність проведення конкурсу з визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів незалежно від наявності чи відсутності у органу місцевого самоврядування відповідної матеріальної та технічної бази.
- (46) Крім того, послуги з вивезення побутових відходів надаються безпосередньо Селищною радою лише мешканцям Нововодолазької селищної територіальної громади (населенню). Втім, як було встановлено в ході розгляду Справи та зазначалося вище, послуги з вивезення побутових відходів на території населених пунктів, підпорядкованих Селищній раді, надаються і іншим категоріям споживачів, зокрема, юридичним особам (підприємствам, установам, організаціям), у тому числі об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків. Вказані послуги надає КП "ВОДОЛАГА КОМУНСЕРВІС" без проведення відповідного конкурсу.
- (47) КП "ВОДОЛАГА КОМУНСЕРВІС" надавало послуги з вивезення побутових відходів на підставі тарифів, встановлених Рішеннями виконавчого комітету Селищної ради, зокрема, від 25.01.2018 № 2 та від 24.12.2020 № 215, якими затверджені тарифи на вказані послуги як для підприємств, установ та організацій, а також і для населення.
- (48) Отже, заперечення Селищної ради спростовуються як нормами діючого законодавства, так і наявними матеріалами Справи.

7. Остаточні висновки адміністративної колегії Відділення

- (49) Таким чином, доказами, зібраними у Справі, доводиться те, що бездіяльність Селищної ради, яка полягає у непроведенні конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території населених пунктів, які їй підпорядковані, що може призвести до недопущення змагальності між суб'єктами господарювання за право входу на відповідний ринок завдяки власним досягненням, є антиконкурентними діями органу місцевого самоврядування, які можуть

призвести до недопущення конкуренції.

- (50) Така бездіяльність Селищної ради становить порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції, заборонених відповідно до частини першої статті 15, пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12¹ і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), пунктами 29, 31, 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.09.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати бездіяльність Нововодолазької селищної ради (ідентифікаційний код юридичної особи – 04397997), яка полягає у непроведенні конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на території населених пунктів, які їй підпорядковані, що може призвести до недопущення змагальності між суб'єктами господарювання за право входу на відповідний ринок завдяки власним досягненням, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку вивезення побутових відходів.

2. Зобов'язати Нововодолазьку селищну раду (ідентифікаційний код юридичної особи – 04397997) припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, шляхом проведення конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів, про що в **3-місячний термін** з дня отримання рішення повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету із наданням копій підтверджуючих документів.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК